

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEK

Inserati:
Enostop. petlitvsta (72 mm):
za enkrat 13 t.
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Za slovenske pravice.
Slovenski klub za koroške Slovence. — Narodnjaštvo dr. Vilfanovo razkrinkano. (Telefonično poročilo »Slovenec« z Dunaja.)
Dunaj, 30. aprila 1908.

»Slovenski klub« se je danes posvetoval o razmerah pri sodiščih na Koroškem, posebno o dogodku dne 21. t. m. v Celovcu ter sklenil takoj storiti najodločnejše korake. »Slovenski klub« je vložil v današnji seji državnega zbora ostro interpelacijo, vrhu tega je vložil nujni predlog in odposlal deputacijo k ministrskemu predsedniku in k justičnemu ministru. Klub je vse storil, kar je bilo v njegovi moči, da pripomore pravici do zmage. To akcijo je zelo otežkočil dr. Vilfan kot zastopnik Slovenca iz Kranjske proti Slovincu iz Kranjske, ker je zavrnil slovenske tožbe od deželne sodišča mirno sprejel, opustil pritožbo in nemško tožbo vložil. Dr. Brejc je vsled tega, ker je na nemško pisano obtožbo vložil slovenski odgovor, prejudiciral. Slovenska odvetniška zveza je šele nedavno izjavila, da so njeni člani s svojo stanovsko in narodno častjo obvezani za slovenske stranke vlagati samo slovenske vloge. Ali je torej dr. Vilfan nastopil zoper narodno in stanovsko čast? Ta dr. Vilfan je šele nedavno pri deželno-zbornih volitvah zmagal, češ, da je odločni narodnjak. Sedaj je to Vilfanovo »narodnjaštvo« razkrinkano, slovenska stvar pa pri takem »narodnjaštvu« trpi.

Denarni položaj kranjske dežele.

(Piše deželni odbornik dr. Evg. Lampe.)
Od vseh strani se pričakuje danes od deželnega odbora in od deželnega zbora kranjskega, da bosta započela novo dobo napredka in vsestranskega razvoja za našo ožjo domovino. Dokaz temu so neštene prošnje in zahteve, ki jih dobivamo od vseh strani, in če bi bilo odvisno samo od dobre volje deželnih odbornikov in deželnega glavarja, bi bilo marsikomu hitro pomagano.

Najnujnejše so prošnje za melioracije. Ceste in vodovodi, za katere je ljudstvo že davno prosilo in ki so v načrtih že izdelani, čakajo izgotovitve, in če ločimo to, kar je samo koristno, od nujno potrebnega, bi bilo treba takoj najeti več milijonov kron, da bi zadostili najbolj perečim zahtevam.

Prva skrb pa, ki jo mora imeti deželni odbor kranjski, je saniranje deželne denarnega gospodarstva. Slovenska ljudska Stranka je od začetka zahtevala javnost gospodarstva, in naša dolžnost je, da razvijemo pred celim ljudstvom natančno sliko našega položaja. Zlasti svojim tovarišem v deželnem zboru smo dolžni, da jim pokažemo celo resnico, še preden se snidejo, da sklepajo o proračunu.

In ta resnica je žalostna. Številke, ki jih kaže naš letošnji proračun, nam neoporečno kličejo, da se bliža Kranjska dežela s hitrimi koraki neizogibnemu finančnemu polomu, ako ne krenemo takoj na drugo pot.

Naš deželni proračun za leto 1908. nam izkazuje stroškov 4,453.072 K, katerim stoje nasproti dohodki v višini kron 1,310.124. Primanjkljaj je torej 3,142.948 kron.

Za pokritje tega primanjkljaja imamo: naklado na pivo v znesku 230.000 K, 40% doklado na užitino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa v znesku okroglih 400.000 K, in 40% doklado na neposredne davke, ki jo proračunavamo na 1,446.248 K, kar pa niti oddaleč ne pokrije pravega primanjkljaja.

Končni letni primanjkljaj, za katerega ni nobenega pokritja, znaša **1,046.700 K!** Pri okroglih štiri in pol milijonih stroškov znaša primanjkljaj čez en milijon. To se pravi, da ena četrtnina vseh deželnih izdatkov nima nobenega pokritja v dohodkih!

Ako torej sedanja uprava čisto nič novega ne stori, ampak ostane samo pri starih izdatkih, in ako ne bi novi deželni zbor sklenil nobene nove naprave, imamo vsako leto en milijon izgube, ki pada na deželo kot dolg in se neprestano množi, dokler je s svojo težo ne uduši.

Pa tukaj moram opomniti, da so izdatki jako nizko proračunani in se še ne ozirajo nič na razne izdatke, ki se jim ne bo mogoče izogniti, da se le deželna uprava sama toliko izpopolni, da bo mogla zadostiti vsem naraščajočim potrebam. In

samo za te potrebščine ne bi zadostovalo 100.000 kron, ki se jih še nisem upal postaviti v ta račun, a ki gotovo pridejo. Če se bo proračun parlamentarno reševal, bodo morali priti poslanci s svojimi krajevnimi potrebami, in tedaj se bo ta prvotno proračunani primanjkljaj seveda še izdatno povečal.

Treba je — in finančni referent deželnega odbora ima to dolžnost — pred celo deželo brez vseh ovinkov povedati, da bomo v kratkem bankroti, ako gospodarimo dalje po starem zistemu, in ako se nam ne posreči v najkrajšem času ozdraviti bolnih deželnih financ, ne bomo v stanu niti tega več izvrševati, kar nam nalaga dosedanja dolžnost, kamoli da bi si mogli staviti novih nalog.

Naša dežela več ne vzdrži tega zistema. Ako se začasno nadomesti ta primanjkljaj s posojili iz deželnih fondov, v par letih izpraznimo vse zaklade. Ako se zadolžujemo dalje drugod, bi morali kmalu za obresti in amortizacijo dvigniti deželne priklade, ne da bi imelo ljudstvo od tega kaj haska.

Treba je torej pred vsem postaviti deželno gospodarstvo na novo solidnejšo podlago. Saniranje dež. financ mora biti glavna naloga sedanjega deželnega odbora, in deželna uprava mora najprej rešiti to nalogo, da je ne pokopljejo razvaline.

Po starem načinu je mogla gospodariti samo taka večina, ki je vedela, da ne bo v bodočnosti imela več nositi nobene odgovornosti. Naš položaj je drugačen: Mi moramo rešiti, kar hiti v pogubo, in s tem, da uredimo deželno gospodarstvo, moramo ustvariti temelj za svoje bodoče delo.

HRVAŠKA.

Resolucija hrvatske stranke prava.
V torek je zboroval osrednji odbor hrvatske stranke prava pod predsedstvom prof. dr. Ant. Bauerja. Poročevalec je bil poslanec Stepan Zagorac. Sprejeta je soglasno resolucija, s katero se protestira proti obrekovanju in denuncijam, ki slikajo srbsko samostalno stranko kot veleizdajsko in protidržavniško. Nadalje resolucija obsoja nasilnosti in nezakonitosti bana Raucha in njegove družbe ter izraža simpatije njegovim žrtvam, za katere se hoče stranka zavzemati do končne zmage pravične stvari. Stranka bo v okvirju koa-

licije nadaljevala boj proti trinoštvu madžarskih mogotcev in njihovih »eksponentov«, dokler ne bo dosežena enakopravnost in svoboda hrvaškega kraljestva.

Konferenca hrvatsko-srbske koalicije.

Dne 28. t. m. se je vršila v Zagrebu seja koalicije, v kateri se je sklenilo nabirati pomožni zaklad za preganjane uradnike in dijake. Navzoči poslanci so se takoj podpisali za 20.000 kron. V varstvo vseučilišča so sklenili storiti potrebne korake. V budimpeštanskem državnem zboru se bo nadaljeval boj proti skupni vladi ter se je odpeljalo že sinoči okrog 20 delegatov v Budimpešto, da se udeležijo konstituiranja državnega zbora. Končno se je ustanovilo, da so vsi poslanci koalicije složni in vse stranke solidarne s srbsko samostalno stranko.

AVSTRO - OGRSKA.

Češki jezikovni spor.

Trdi se, da pravosodno ministrstvo ni ukazalo podpredsedniku praškega višjega deželnega sodišča Rineschu, naj izvršuje prakso Wesselyjevo glede na pritožbe čeških odvetnikov, marveč mu je naročilo, naj ne reši pritožb sam, temveč naj jih predloži pravosodnemu ministrstvu kot najvišji nadzorovalni oblasti v rešitev. Hebsko sodišče se ni oziralo na Rybescheve razsodbe. Okrožno sodišče v Mostu dobiva dva dni sem le nemške dopise tudi od onih čeških okrajnih sodišč, ki so zdaj dopisovala edinole češko.

Poštna služba na Češkem.

»Bohemia« poroča, da so uvedli glede na poštne ambulance status quo ante in da se zdaj uraduje tako kakor svoj čas. Bavarska poštna uprava je ukazala bavarškim poštnim obmejnim uradom, naj odklanjajo češke poštne nakaznice.

Industrijski svet.

V včerajšnji seji je predlagal Pollak, naj se uveljavi postava o penzijskem uradniškem zavarovanju obenem s postavo o splošnem delavskem zavarovanju. Po živahni razpravi so naročili drugemu oddelku, naj takoj še enkrat prouči postavu in odloke o uveljavljenju postave in naj tekom treh mesecev predloži vladi izpreminjevalne predloge. Nadalje so sklenili resolucijo, ki zahteva postavu proti umazani konkurenci. Nadalje so sklenili priporočiti vladi, naj se ohrani svobodno rudar-

LISTEK.

Gospod Peter.
(Książd Piotr.)
Spisal Praerwa-Petmayer. — J. Š.
(Dalje.)

»U-u, kako si pa to vzrasel, narcisek, dokler se nisi zlomil, vidiš. Čakaj, da te podprem. Tako. Zdaj se bo lažje raslo. Le dobro se drži, tako. A ta solnčnica, ti deklina, ti, kako se ti je razkošatila! Človek bi mislil, da je bogve kaj! Kak prekomorski tulipan ali ananas. Kaj se pa ti tu spenjaš, slak? Glej no, na plot bo lezel. Kakor da ne bi imel svojega količka. O ti! Še pošteni grahek mi bo zapeljal. Samo poskusi! In ti pomladni zvončki, kako so ljubki. Kakor deklice. Le nikar se mi ne rinite sem, astre. Ho, ho! Vas že poznam. Kakor da ne bi bil pri ulancih. Ho, ho!«

Časih se je gospod Peter, kadar se je po obedu dobro naspal, pod vplivom davnih spominov nalezel viteškega duha in ker je bil po toliko letih že nekoliko otročji, je bil žrtev zopet gospod Dziengielewski. Ko se je pripravljalo k nevihti pred prusko-avstrijsko vojsko, tedaj je gospod Peter zavilhal krila svoje sutane in s staro ulansko sabljo vroki uril na

dvoru župnišča prostovoljce, med katerimi je bil tudi gospod Dziengielewski, tedaj še pomočnik dvorskega pisarja in ne- oženjen. Starček je postal zdajpazdaj radoveden, ali ni gospod Dziengielewski pozabil ekserciranja.

»Vzemite oni dolgi čibuk, ne tega, onega,« je govoril navadno, »a meni, prosim, dajte krajšega. Tako. Pozor! Stopaj! Levo kren! Desno kren! Naprej! Stopaj!«

Ves poten, speljan, iztegnjen kot struna, se je ustavil pred kanonikom in ta ga je premeril z očmi od pete do glave, ga sunil nalahko s čibukom pod brado in mu potegnil pisani telovnik do hlač.

Te vojaške vaje, čeprav so se dosti redkoma vršile, so močno jezile gospodarico gospoda kanonika, gospico Katarino Capikovno, češ, da se ne strinjajo niti s častjo duhovskega stanu in da lahko škodujejo tudi zdravju prečastitega.

Vendar je molčala dosti dolgo. Ali nekoč je nesreča hotela, da se je gospodu Petru, ki je slovel nekdanj kot borilec in je imel že enajst dvobojev za sabo, a ga je samo gospod Boguslav Homialski enkrat malo okoli desnega ušesa oprasil, zaradi česar je imel obraz »presekan« od ušesa do druge polovice vratu, da se je tedaj gospodu Petru zahotelo poskusiti, ali mu še »roka zadene«.

»Gospod Dziengielewski, vzemi oni drugi, krajši čibuk,« je rekel dviguje se iz

hotelja in jemaje cev iz čibuka, iz katerega je ravno kadil.

»Čemu, ako smem vprašati?«
»Boš že videl. Pariraj četrti mahljej!«
»Kako pravi častiti gospod kanonik?«
»Gospod, zavaruj si trebuh z leve strani!«

Organist je bil ves zmešan.
»Vsi dobri duhovi hvalijo Gospoda, da po pravici povem! Čemu pa?«

»Nikar še ne vprašuj, samo poslušaj. Opi se na levo nogo. Bolj, tako. Nagni se. Trebuh noter. Uu, kako neokreten trebuh imaš. Ko sem bil jaz tvoje starosti, sem imel takega kot gospica Klotildica Tyminska, kateri se pred kratkim poslal suhih hrušek v Strizovice k sedemdesetemu godovanju. Glavo kvišku! Desna prosta! Izpad! Eden, dva! Prsa ven! Roko tako! Potem tako! Razumel? Jaz tako, ti tako! Ena, dve! Garde vous!«

»Po ukazu, častiti gospod kanonik!«
»Zdaj pazi! Eu garde!«

Organist je vzdihnil in četrti mahljej je padel tako dobro, da ni zadel samo v trebuh gospoda Dziengielewskega, ampak tudi v dve posodi s fukcijami, ki sta zleteli z velikim hruščem na tla.

»Gorje slabotnim bitjem, če med meče borilcev krepkih vrže jih osoda,«*)

*) Hamlet.

je zadeklamiral gospod Peter, stoječ nad črepinjami, toda med tem je že priletela v sobo gospica Katarina Capikovna, rdeča kot paradajzar, silna kot bomba.

»Prečastiti,« je zakričala.

»No, kaj pa?« je vprašal gospod Peter nekoliko zmedeno in se trudil kazati popolnoma hladnokrvnega.

»Sramota in žaljenje božje. Če bi kdo to videl! Gospod kanonik hodi kakor šema s čibukom tu okrog. In gospod organist bi tudi lahko imel pamet. Oče daje tak zgled otrokom! In še slahčič povrhu. Če se to še enkrat zgodi, ne dam kave, pri Bogu, da je ne dam!«

»O jej! Ženska groznja, dež za žabe!« se je osmelil zamrmrati gospod Peter.

»Ženska ali ne ženska! Prečastiti je zame tudi otrok,« se je obregnila Katarina. »Ali izvolite bel telovniček in jankico? Le glejte!« In razjarjena je planila kot vihar iz sobe.

Gospod Peter je je bil vendar zadovoljen.

»Ženska je ženska, kot furija,« je mrmljal. »Toda bodi kakor hoče, a roka nikakor ni še slaba. Če bi do kaj takega prišlo, ho, ho!«

Gospod Peter se je v poletnih popoldnevih rad podal za župniški vrt, kjer se je vsedel na klopico pod staro tiso in gledal v svet. Odtod je videl zlata žitna polja, polna modrih plavic in rdečih makov,

stvo, odpravi naj se naslov regale in nadomesti z načelom državnega nadzorstva rudnikov.

SESTANEK BÜLOWA Z GIOLITTIJEM V BENETKAH.

Italijanski ministrski predsednik Giolitti je obiskal ob 11. uri dopoldne v hotelu »Britania« dne 29. aprila Bülowa. Ob 1. uri je bil Giolitti pri dejeunerju, pri katerem so bili Bülow, Giolitti in senator Blaserna, beneški prefekt in Giolittijev tajnik Rossi.

ŠKANDAL EULENBURG.

Glede na Eulenburgo zadevo so uvedli preiskavo, ker sumijo, da so vplivali na izpovedbe priče Ernst iz Starnberga. V visokih berlinskih krogih so zelo neprijetno zadeti in jim zadeva ni prijetna. Žele, naj se reši stvar po postavni poti. Državnemu pravdniku Isenbielu so namignili, naj prepusti vso stvar kakemu tovarišu.

SHOD ITALIJANSKIH ŽENA PROTI KRŠČANSKEMU NAUKU.

Na rimskem shodu italijanskih žena imajo večino pristašnje svobodne ljubezni. Zato so sklenile, naj se odpravi krščanski nauk po ljudskih šolah.

POLJSKA KOLONIZACIJA NA FRANCOSKEM.

G. Doussaint, župan v Oriolles v departmanu Charente je poslal poljskemu »Sokolu« v Parizu dopis, v katerem zagotavlja Poljake starega prijateljstva francoskega naroda, zlasti sedaj, ko je na Nemškem sprejet protipoljski razlastitveni predlog. Vabi Poljake, da bi se nastanili v krasnih zapadno-francoskih krajih, kjer se prideluje vino. Tam bodo kakor doma, imeli bodo svoje učitelje in duhovnike. Francozi bi jim šli v vsem na pomoč, tudi pri nabavi posestev.

FRANCOSKI PORAZ V MAROKU.

Dne 24. t. m. je bil boj pri Sar Ben Hammedu. Francozi so bili poraženi in so morali hitro zapustiti okrožje Mdagras. Porazeni Francozi so imeli velike izgube. Mulej Hafidova mehala se boja ni udeležila. Mulej Hafid je zapustil Ašabad in prodira v Fez.

ANGLEŠKI KRALJ OBIŠČE CARJA.

Angleški kralj Edvard, ki je došel 28. t. m. v Stockholm, se poda prihodnji teden v Rusijo, kjer obišče carja. Kraj sestanka strogo zakriva.

ANGLIJA V INDIJI.

Med Angleško in Siamom se je sklenila pogodba, glasom katere se Anglija odreče svojih preprav v Siamu, zato pa si zagotovi suvereniteto nad obema bližnjima malajskima državama na vzhodni obali.

Dnevne novice.

+ Tržaška volivna reforma. — Sporazumljenje med večino in manjšino. Včeraj je imela deželnozborska komisija za volivno reformo svojo plenarno sejo, v kateri je prišlo med italijansko večino in slovensko manjšino do sporazumljenja. Okolica — iz katere se izločijo katastralne občine Škorklja, Kjadin in Cjarbola — dobi 12 mandatov, mestni volivni okraj z gori omenjenimi tremi občinami 68. Volivci v okolici bodo razdeljeni v dva razreda in v tri volivne okraje. Okolica bo v delegaciji zastopana po dveh zastopnikih. Vo-

livci, ki stanujejo v okolici, a imajo podjetja, od katerih plačujejo davek v mestu, bodo volili v mestu, dočim bi po vladnem načrtu odločevalo bivališče. Dosedaj sklenjene spremembe volivnega načrta je vlada odobrila skoraj do cela; in suspenso so ostala le določila o reklamacijskem postopanju, o katerih se pododsek še nadalje pogaja z vlado. Sedaj je takorekoč gotovo, da bo načrt v sporazumljenju med strankami in vlado sprejet. Rešiti je med drugim še določila o razdelitvi mesta po okrajih in o volivni pravici, oziroma o razvrščanju volivcev po razredih.

+ **Odkriti škandali.** Iz Gorice se nam piše: C. kr. namestništvo v Trstu je dne 8. julija 1907. izdalo sledeči odlok na c. kr. okrajna glavarstva glede razdelitve trt po Primorju za leto 1907. in leto 1908.: »Tarifne cene so 6 K za 1000 reznic (kolči) do najvišjega števila 4500; 14 K za 1000 korenjakov (bilf) do najvišjega števila 2500. Za gorenje število presegajoče množine je plačati kupna cena 16 K za 1000 kolči in 40 K za 1000 bilf. Za vsakih 1000 kolči je plačati 60 vin. za zabojo. Ker je namenjena državna trtna zaloga v prvi vrsti za male posestnike, oddajajo se ameriške trte po kupni ceni še le po preskrbi malih posestnikov večjim posestnikom. — Nadalje pravi odlok: »Posebno strogo je paziti na to, da se podelijo trte samo takim prosilcem, o katerih se lahko z največjo gotovostjo trdi, da bodo porabili trte v lastni kmetiji, zato, da se zabrani vsaka dobičkarja s sprejetim materialom. Prosilci smejo prositi le za tiste množine, katere v istini potrebujejo; in bo naloga strokovnih organov poizvedeti, ali odgovarja prošnja potrebi prosilca.« — Namestništveni odlok torej skrbí za vso resnostjo, da se res pomaga primorskemu kmetu. Županstva so dobila nalog, ravnati se po tem odloku, naloga strokovnih organov pa je bila strogo nadzorovati, da se odlok izvršuje. Tak strokovni organ je bil potovalni učitelj za kmetijstvo dežel. posl. Jož. Štrekelj. **Vkljub temu pa se je zgodilo, da se je samo v komenskem okraju naročilo brez vednosti in naročila na prošnjah vpisanih prosilcev na stotine tisočev trt, da so nekatera županstva te trte prevzela in prodala prekupčevalcem; od prekupčevalcev pa so jih oni podtaknjeni prosilci za drag denar kupovali.** Predi seboj imamo izkaz prosilcev v občini Komen. Iz tega izkaza je razvidno, da so posamezni prekupčevalci z vednostjo županstva naročali in tudi dobili trte po znižani ceni, kar je odločno proti odloku. Še več! Iz izkaza je tudi razvidno, da so dobili trte po znižani ceni ljudje, ki nimajo niti zemljišča. Oddajali so jih prekupcem. Razvidno je tudi, da so prosili za trte ljudje, ki izjavljajo, da jih niso ne naročili in ne dobili. In kar je najhujše, izkaz nam izkazuje celo več slučajev, ko je županstvo Komen s podpisom župana Volčiča potrdilo nekaterim prosilcem popolno revščino. Ti prosilci so več tisoč trt dobili zastoni. In ti posestniki izjavljajo s pisanimi izjavami, da niso nikdar nič prosili, in tudi ničesar dobili. Kdo je torej dobil v roke tisoče onih brezplačnih revežem namenjenih trt? To so zanimiva vprašanja. Kam je to izginilo in kdo je kriv tega škandala?

+ **Kako »znanstvena« je druga brošura** Wahrnunda »Ultramontan«, kjer psuje jezuiti, vseučiliškega profesorja inomoškega, P. Foncka, ki ima na polju bibliških ved med učenjaki (Harnack itd.) glas velikega strokovnjaka, dokazujejo sledeče cvetke iz te knjižice: »Moralčno razbur-

jenje navadnega filistra«, »vzorna kolekcija laži in sumničenj«, »tendenčno jezuitsko skrupulac«, »ultramontansko pavšalno zakrivljanje«, »insecenirani lov na kaline« itd. To pa zato, ker je Fonck Wahrnunda neusmišljeno raztrgal. Wahrmund mu pa odgovarja z novimi psovkami. Neki čitatelj je spričo tega označil pisavo Wahrnunda sledeče:

»Kikeriki
Der Wahrmund bin i,
Und der Fonck ist, ich bitt,
Nur a dummer Jesuit!«

+ **Prvi majnik bo praznovala tudi** »Narodna delavska organizacija« v Trstu, ki s tem kaže svojo veliko — moč. Zdi se nam, da se je ta delavska organizacija, ki hoče biti protisocialnodemokratska, le blamirala. — Ljubljanski tiskarji so dobili poziv, da lahko vsak praznuje 1. majnik in da se bo, če bi imel sitnosti, zanj potegnili tiskarska organizacija. — Ob pol 11. bodo imeli ljubljanski sodrugí shod pri Levu, ob 7. zvečer pa komerz. Izdali so tudi »majski list«. — Bolj pametni so socialni demokratje v Ašur, katerih zaupniki so sklenili, da se v tem celem industrielnem okraju 1. maj ne praznuje.

+ **V spomin Zrinjskega in Frankopana.** Danes obhajajo po vseh krajih, kjer bivajo Hrvati, spomin tragične smrti bana Petra grofa Zrinjskega in kneza Krsta Frankopana. V zagrebškem gledališču predstavljajo o tej priliki Kumičićevo zgodovinsko dramo »Peter Zrinjski«, v kateri gostuje gospa Sofija Borštnik v korist pokojniškega zaklada hrvatskega gledališča.

+ **Iridentovce** se igrajo še vedno izvestni tržaški krogi. Preteklo nedeljo so romali v Benetke gledat d'Annunzijevo igró »La Nave«, po predstavi pa d'Annunziju izročili venec z napisom: »Pesniku Italije begunci grenkega Jadranskega morja«. Tudi pri banketu so d'Annunzio in tržaški gostje izpuščali neslane fraze. Pri pomniti je treba, da se od oblasti nihče ni banketa udeležil.

+ **Za »Slovensko krščansko-socialno zvezo«** Darovali so: Ga. Anica Lavrič, Cerknica, 2 K. — Ga. Draga Kocij, Cerknica, 1 K. — G. Ivan Lavrič, Cerknica, 3 K. — G. Andrej Debevc, Begunje, 1 K. Č. g. Anton Lavrenčič, Cerknica, 2 K. — G. Janez Lovko, Brezje, 1 K. — G. Franc Rožanc, Brezje, 1 K. — G. Tomaž Rožanc, Brezje, 1 K. — G. Hribar Anton, Brezje, 1 K. — G. Alojzij Bonač, Brezje, 1 K. — G. Anton Vidmar, Begunje, 1 K. — G. Jakob Lovko, Begunje, 1 K. — G. Andrej Šparemblek, Jezero, 1 K. — G. J. Obreza, Sevsček, 1 K. — G. Janez Popek, Bezuljak, 1 K. — Skupno 19 K z geslom: Stoj le zvesto na braniku — Saj mi vsi smo Krek s Teboj! — To Ti kličevo vodniku: — Nič sovragov se ne boji!

+ **Vojaške vesti.** Za majorja sta imenovana stotnika 27. pešpolka: Oton baron Jordis pl. Lohausen pri 93. pešpolku in Alojzij Velkaverh pri 30. pešpolku. Stotnika prvega razreda sta postala stotnika Fr. Kaessing in Alf. Hölzl. — Stotniki drugega razreda so postali nadporočniki: Pavel Vilfan 17. pešpolka pri 79., Kamilo Riggetti 27., Jožef Rant 17. pešp. pri 78. in Rudolf Praxmarer 27. — Nadporočniki so postali Evgen Vallon 17., Viljem Lunzer pl. Lindhausen 27., Nikolaj Giurovich 17. — Poročniki so postali: Rudolf Kilar 17., Anton Suchanka 27., Andrej Klimann 27., Edvard Rzemenuvsky pl. Trantenegg 27., Josip Arh 7. — Vojaški kurat prvega razreda je postal Hubert Rant. — Prestavljeni so: Podpolkovnik Karol Hübsch od 2. k 27. pešp., stotnik Karol Ertl od 27. k 78., nadporočnika Nikolaj Rimmer in Bela pl. Regcež Nagy oba pri 27. k 60. pešp. — Za majorja je imenovan stotnik domobranskega polka št. 4 Anton Keller pri dom. p. št. 27. — Za poročnika pri dom. polku 27. je imenovan Rudolf Petrini.

+ **Odlikovan arhitekt.** Arhitekt gospod Josip Costaperaria v Trstu je bil pri konkurenčnem tekmovanju za zgradbo »Meščanske posojilnice« v Pulju odlikovan z drugo nagrado.

— **Strašna nesreča** se je zgodila včeraj ob štirih popoldne v Kranju. V Pollakovi strojarni je zagrabil transmissijski pas neprevidnega 18letnega delavca Andreja Črnivca, mu odtrgal roko, dočim je truplo krožilo nekaj časa s pasom vred ter bilo raztrgano na kosce. Ko so ustavili stroj, videlo se je kose človeškega mesa po vseh kotih, glava nesrečnega mladeniča pa je visela pod stropom na nekem jermenu.

— **V kuhinji se je ubila.** Dne 26. aprila je Ivana Prevc v Kranju padla v kuhinji s stola na tla, udarila se na sence ter obležala mrtva.

— **Lloydov arsenal v Trstu** menda ločijo od avstro-ogrskega »Lloyda«. V tem slučaju bi ga morala vlada prevzeti v lastno upravo. To bi bilo dobro za »Lloyd«, ki bi lažje posvetil vso svojo skrb plovitbi, ugodno pa tudi za onih 3000 delavcev, ki so zaposleni v arsenalu in sedaj

na milost in nemilost izročeni negotovosti, da se jih danes ali jutri odpusti. Pod državno upravo bi imeli pričakovati več stalnosti in reda. O vprašanju ločitve se je govorilo v zadnji seji »Lloydove« uprave na Dunaju; ne ve se pa še, kaj poreče k temu vlada. Prej ali slej pa bo moralo priti do ločitve, ker »Lloyd« drugače ne bo mogel izpolnjevati ostalih svojih obveznosti, ki jih je prevzel po pogodbi z vlado.

— **100 semestrov** poučuje že na inomoškem vseučilišču znani profesor dogmatike Hurter S. J. Jubilant se bo primerom počastil.

— **Novo slovansko trgovsko podjetje v Trstu.** Nekateri podvzetni in neumorni trgovci so ustanovili sinoči veliko spedijsko komisijonalno družbo »Balkan« s sedežem v Trstu, ki namerava voditi in organizirati trgovino v slovanskih rokah. To novo podjetje prične delovati že s 1. julijem t. l.

— **Nadvojvoda Fran Salvator v Trstu.** V torek zvečer je prišel iz Lipice v Trst nadvojvoda Fran Salvator ter se je nastanil v hotelu »de la Ville«. Včeraj jutraj si je nadvojvoda v spremstvu gospoda namestnika in kontreadmirala Conarde ogledal pristaniščna dela in potem »Stabilitamento tecnico«.

— **Sarajevski podžupan Risto Besarović umrl.** 28. t. m. je umrl v Sarajevu podžupan Risto Besarović po daljšem bolehanju v starosti 58 let. Za časa okupacije je bil član bosanskega vladnega odbora pod Hadši Lojo.

— **Nova postaja južne železnice na Verdu.** Poslopje in skladišča te postaje, ki je namenjena za osebni in tovarni promet, so dogradili in jih bodo tekom te spomladi izročili svojemur namenu. Vsled ustanovitve te postaje se je moral, samo po sebi umevno, razširiti tudi tir tako za vlake kakor dovoz k skladiščem.

— **Član dume v Trstu.** Te dni je obiskal ruski poslanec Jefremov Trst. Ogledal si je med drugim »Narodni dom« ter se poveljno izrazil o napredovanju Slovanov v Trstu. Rekel je, da še več članov dume obišče Trst.

— **Poletni vozni red c. kr. avstrijskih državnih železnic** — veljaven od 1. maja 1908 — zadobi na vseh progah c. kr. državno-železniškega ravnanstva v Trstu veljavo ob 12. uri ponoči ob 30. aprila na 1. maj t. l. ter prinaša napram sedaj veljavnemu sledeče izpremembe: **Proga Jesenice - Trst c. kr. drž. žel.** Vozna doba brzovlakov se je vsled njihove pospešitve znatno skrajšala in dospe vlak št. 1 35 minut prej kot sedaj (ob 11. uri 20 min. dop.), vlak št. 7 že ob 8. uri zvečer v Trst c. kr. d. ž. Vlak št. 2 odhaja 35 min. (ob 5. uri pop.), vlak št. 8 20 min. (ob 7. uri 45 min. dop.) kasneje iz Trsta c. kr. d. ž. Vlak št. 17 se je zapoznil in dospe ob 5. uri 45 min. jutraj v Trst c. kr. d. ž. Vlak št. 18 bo odhajal iz Trsta c. kr. d. ž. že ob 3. uri 50 min. pop., bo imel v Gorici d. ž. 84 minut odmora in bo na progi Gorica - Jesenice 10 min. prej vozil. Vlak št. 20 odhaja iz Trsta c. kr. d. ž. 30 min. kasneje (ob 11. uri ponoči) in je tako povspesen, da bo z Jesenic kakor prej odhajal. Vlak št. 43 bo 15 min. prej vozil, tako da bo svojemur namenu kot šolarski vlak bolj odgovarjal. **Proga Hernelje - Kozina - Trst c. k. d. ž.** Vlak št. 212 se je moral radi kasnejšega prihoda vlaka št. 17 v Trst c. kr. d. ž. v svrhu ohranitve zveze 25 min. kasneje uvrstiti (odhod iz Trsta c. kr. d. ž. ob 5. uri 55 min. jutraj). Vlak št. 217 bo radi zveze na vlak št. 316 v Hernelje-Kozina 21 min. prej vozil (prihod v Trst c. kr. d. ž. ob 7. uri zvečer), v tem ko se je vlak št. 220 radi naprave nove zveze med postajami alpskih železnic in Puljem v zvezi na brzovlak št. 7 30 min. zapoznil. **Proga Divača-Pulj.** Brzovlak 301 je moral biti radi naprave nove zveze na vlak št. 7 proge Jesenice - Trst 24 min. kasneje uvrščen (prihod v Pulj ob 11. uri 39 min. ponoči). Pri brzovlaku št. 302 opusti se za sedaj sprejem potnikov v Podgorju. Vlak št. 313 se je radi zveze na vlak št. 17 proge Jesenice - Trst 17 min. zapoznil (prihod v Pulj ob 10. uri 5 min. dop.). Vlak št. 316 in 317 sta se povspesila in vlak št. 318, ki posreduje novo jutranjo zvezo med Puljem in Rovinjem, bo nanovo vozil (odhod iz Pulja ob 8. uri 10 min. jutraj, prihod v Rovinj ob 10. uri 15 min. dop.). **Proga Trbiž - Ljubljana.** Vlak št. 1715 bo 42 min. prej vozil, vsled česar se bo na Jesenicah zveza na vlak št. 15 bohinjske proge dosegla. Vlak 1722 je v dosegu ugodnejše zveze na Jesenicah na vlak št. 1 proge Jesenice - Trst c. kr. d. ž. 52 min. zapoznen (odhod iz Ljubljane j. ž. ob 5. uri 50 min. jutraj) in bo na progi Ljubljana j. ž. - Jesenice v juniju ob nedeljah in praznikih, od 1. julija vsak dan, na progi Jesenice - Trbiž le ob nedeljah in praznikih vozil. Vlak št. 1724 se je v dosegu nove zveze na iz Reke prihajajoči južno-železniški vlak št. 78 na vlaka št. 1724/5 21 min. kasneje uvrstil (odhod iz Ljubljane

j. ž. ob 9. uri 26 min. dop.). **Proga Tržič - Červinjan.** Vlak št. 703 bo 54 min. pozneje vozil (odhod iz Trsta ob 6. uri 20 min. zvečer, odhod iz Tržiča ob 7. uri 16 min. zvečer, prihod v Benetke ob 10. uri 35 min. ponoči.) Vlak št. 714 se je za 43 min. zapoznil in bo dosegel zvezo na nov, iz Benetk prihajajoči italijanski vlak, vsled česar je napravljena nova zveza med Benetkami in Trstom (odhod iz Benetk ob 9. uri 35 min., odhod iz Červinjan ob 12. uri 43 min., prihod v Trst ob 2. uri 16 min. pop.) **Na lokalni železnici Gorica - Ajdovščina** bo kakor v prošlem poletju ob nedeljah in praznikih vlak št. 858 vozil. Jedilni vozovi bodo počenši s prvim majem vozili pri brzovlakih št. 1, 2, 7 in 8 na črti Jesenice - Trst proge c. kr. d. ž. - Št. Vid ob Glini.

— **Za romanje Slovencev v Lurd** se je oglasilo 600 oseb, ki se odpeljejo v Lurd dne 11. maja s posebnim vlakom.

— **Smrt vsled pijanosti.** Dne 28. t. m. je pripeljal voznik Leopold Rolih v občinsko bolnišnico v Postojni p. d. Strnadovega Toneta iz postojnske okolice. Ko je prispel voz do bolnišnice, je bil Strnadov že mrtev. Umrl je vsled težkih poškodb, ki jih je bil menda dobil vsled padca v pijanosti. Pred prepeljavo v bolnišnico je bil položen v sveto olje.

— **Gustav Pirc popravlja.** — Z Boh. Srednje vasi se nam piše: Gustav Pirc — ni mož-beseda. Častito uredništvo »Slovenca« prosim sprejeti na podstavi tiskovnega zakona sledeči popravek »Dnevno novice« priobčene pod gorenjim naslovom v 94. št. »Slovenca«: Jaz sem bil zaradi naznanjenega predavanja v Boh. Srednji vasi že prejšnji dan pri Sv. Janezu ob Boh. jezeru, a čez noč je zapadlo toliko snega, da mi je bil na velikonočni ponedeljek popoldne ob dveh odpovedan naročeni voz, ki bi me bil peljal k predavanju v Srednjo vas, češ, da konj ne zmore vožnje po zameteni cesti. Ker sem v torek zjutraj moral biti v Ljubljani in sem se zbog neprestanega sneženja upravičeno bal, da zvečer sploh ne pridem pravočasno k vlakom, sem bil prisiljen poslati osebo v Srednjo vas odpovedati predavanje in sem moral poskrbeti, da sem prišel velikonočni ponedeljek zvečer v Ljubljano. Torej ni res, da nisem bil mož-beseda; res je marveč, da sem bil zaradi napovedanega predavanja velikonočni ponedeljek v Bohinju, a sem bil fizično zadržan priti v Srednjo vas, ravnotako ni res, da sem Srednjevasčane sedaj že drugič na ta način potegnil, kajti v 25. letih mojega službovanja je to prvi slučaj, da nisem prišel k napovedanemu in nepreklicanemu predavanju, kar se je pa pripetilo brez moje krivde. — Gustav Pirc.

— **Buzet v temi.** V veliki hrvatsko-slovenski občini Buzet je par Italijanov, ki delajo neprestano zrago, odkar so izgubili občinsko upravo iz svojih rok. Proti vsakemu sklepu občinskega odbora vlagajo rekurze na politično oblast, oziroma na deželni odbor. Rekurirali so tudi proti občinskemu proračunu za leto 1908., glasom katerega bi se med drugim imele pobirati občinske doklade v pokritje stroškov za javno razsvetljavo. Dežel. odbor še do danes ni odobril proračuna. Zato je župan Fran Flego obustavil razsvetljavo mesta, in Buzet je sedaj v temi. Tudi proti tej naredbi županovi so Italijanaši seveda vložili pritožbo. Radovedni smo, kaj poročeta na to politična oblast in deželni odbor, kajti župan je formalno postopal popolnoma pravilno. Ako ni pokritja za luči, mora biti Buzet v temi.

— **Ostrejšje varnostne odredbe v Zagrebu.** Policijska služba v Zagrebu je poojstrena. V stražnici v Petrinjski ulici je bila v torek ves dan konsignirana policija.

— **Škrilatinka v Djakovu** se je začela zelo širiti. Zdravstvena oblast je ukrenila potrebno, da se bolezen omeji.

— **Vlom v železniški urad.** V noči od 24. do 25. t. m. so neznanči vlomili v urad železniške postaje v Varaždinu ter odnesli iz iste železno blagajno, v kateri je bilo 500 kron. Prazno blagajno so drugo jutro našli na cesti.

— **Gregorčičev večer v Novem mestu.** Dolenjsko pevsko društvo priredi 2. maja t. l. ob osmi uri zvečer v prostorih »Narodne čitalnice« v Rudolfovem »Gregorčičev večer« s sledečim sporedom: I. O pesniku Simon Gregorčiču. (Govor: g. profesor Majcen). — II. Koncert pod vodstvom g. Ignacija Hladnik-a: 1. a) A. Nedved: »Nazaj v planinski raj.« b) H. Volarič: »Ne zveni mi.« c) Dr. Schwab: »Vasovalec.« 2. a) A. Nedved: »Pogled v nedolžno oko.« b) Adamič: »Pri zibelci.« 3. P. H. Sattner: »O nevihti.« 4. A. Förster: »Njega ni.« 5. F. S. Vilhar: »Slovo.« 6. Ig. Hladnik: »Domovini.« Čisti donesek je namenjen Gregorčičevemu spomeniku.

— **Dijak ustrelil inštruktorja.** V Varaždinu je prošli petek učenec prvega gimnazijskega razreda Ivan Poslušni hotel svojemu inštruktorju Dragotinu Winterju,

učencu četrte gimnazije, pokazati svoj revolver. Revolver se je sprožil in krogla je zadela inštruktorja v trebuh. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalu umrl.

— **50-letnico drž. poslanca prof. Sturma,** našega rojaka, so dunajski kršč. socialci slovesno praznovali s sijajnim banketom v Göstlovi, prej Hambergerjevi dvorani.

— **Umrla** je v Dobrunjah posestnica Katarina Hlebsš roj. Pirc, stara 67 let. Svetila ji večna luč.

— **Novice iz Amerike.** Za pljučnico je umrl Anton Smolič v Jolietu. — V Bridgefot Ohio je umrl J. König, doma iz Hunča na Kočevskem.

— **Nova »napredna« hranilnica in posojilnica** se je ustanovila v Gorenji vasi pri Škofji Loki.

— **Polkovna slavnost.** Povodom 25 letnega obstanka tržaškega domačega pešpolka »baron Waldstätten« št. 97. sestavil se je odbor nekdanjih podčastnikov tega polka, kateri misli dne 5. julija tega leta to ustanovitev z veliko vrtno veselico proslaviti. Gospod polkovnik tega pešpolka gosp. grof Stürkgh prevzel je pokroviteljstvo za to polkovno slavnost. Vsi nekdanji podčastniki, kateri želijo k temu odboru pristopiti, so v ljudno naprošeni, da se v Trstu v veteranski pisarni via Gelsi št. 2 v ta namen zglašé.

— **Uredništvo »Narodnega Gospodarja«** je prevzel tajnik »Zadružne zveze« g. Anton Kralj.

— **Mednarodna razstava psov** bo 9. in 10. maja v Inomostu.

— **Premeščen** je z Jesenic v Trst pristav državne železnice g. Feliks Benedek.

Štajerske novice.

— **Š Nasprotno časopisje.** Na slovenskem Štajerju je liberalno časopisje, liberalno in nemškutarsko, še vedno vse preveč razširjeno. Za liberalno slovensko časopisje strastno agitirajo učitelji, za nemškutarsko pa se žrtvujejo trgovci in krčmarji. Od katoliške agrarne strani pa se vse premalo stori za lastne časnike. Jasno je tudi, da enkrat na teden izhajajoči »Slovenski Gospodar« ne zadostuje za odbijanje napadov, ki jih izvršujejo štirikrat na teden »Narodni List« in »Domovina«. Čim bolj fanatična postajata ta dva lista, tem bolj je potrebno na naši strani več časopisov.

— **Š Liberalna učiteljska »Zveza«** je na velikonočni ponedeljek pač gromela proti nazadnjaštvu, proti klerikalizmu, le o narodnih zahtevah ne čitamo nič. Usiljevanje nemških šol za slovenske otroke, nastavljanje nemškutarskih moči na najboljša mesta, podeljevanje učiteljskih mest na slovenskih šolah absolventinjam nemškega učiteljskega itd., vse to so eksistenčna vprašanja za spodnještajerske Slovence. Toda liberalni učitelji so modro molčali kot vedno pokorni slugi nemškega vladnega sistema.

— **Š Ljutomer.** Našim liberalcem se prikazujejo strahovi. Vidijo v Ljutomeru — izgnane francoske duhovnike in že jim v »Domovini« kažejo pesti. Ne vemo nič o francoskih menihih pri nas, le to vemo z gotovostjo, da bi si ti menihi v tako kratkem času ne nabrali toliko premoženja, kakor zadnja dva slovenska odvetnika. Se razumemo?

— **Š Celje.** Ravnanje liberalcev in prvakov v »Nar. svetu« napram »Kmeč. zvezi« ni bilo lepo, in zato odgovarjajo liberalni časniki s psovskami. V Narodnem svetu je po pravilih izključeno, sklepati o taktičnem postopanju spodnještajerskih političnih strank. K takemu postopanju spada gotovo tudi snovanje državnoborskih klubov. Vkljub temu je predsednik Narodnega sveta pripustil posvetovanje in sklepanje o tem predmetu. Liberalci in prvaki pa so že vedeli, da se bo posvetovalo o tem predmetu, ker so liberalni in prvaki listi mogli že istočasno o tem poročati. Zastopniki S. K. Z. niso imeli glede glasovanja o predlaganem predmetu nobenih navodil, bili so presenečeni. Vsled takega neodkritega ravnanja od strani lib.-prvake večine so bili prisiljeni izstopiti. Sedaj se brani »Nar. svet« sprejeti zastopnike S. K. Z. v svojo sredino, da bi liberalcev in prvakov ne motili pri prihodnjih deželno-zborskih volitvah, ko bo Narodni svet prevzel nalogo, da podpira hiravo prvaštvo in gnjili liberalizem.

— **Š Ljutomer.** Naš gospod Viktor Kukovec, ki je pri zadnjih državnoborskih volitvah tako imenitno propadel, še vedno ne miruje. Po celi ljutomerski župniji širi neki list, ki nosi naslov »Rdeči Prapor«. Toda ne bo nič, gospod Viktor! Zaman je ves trud. Mi ljutomerski okoličani zelo dobro poznamo vašo ljubezen do revnega ljudstva.

— **Š Posojilnica v Makolah,** ena najstarejših naših (začetek leta 1884), je s po-

četkom meseca marca tega leta izstopila iz »Zadružne zveze« v Celju ter prijavila obenem svoj pristop k naši »Zadružni zvezi« v Ljubljani. Slava naslednicam!

— **Š Gospod dr. Kukovec** v Celju in oproda g. Jošt podpisujeta vse odloke, dopise itd. v zadružnih zadevah. Neumljivo nam je, kako to mogoče, da posojilnice, ki so v rokah izključno katoliških mož, morejo vztrajati pod to »komando« ter zanjo plačevati leto za letom prav masne prispevke.

— **Š Sv. Barbara v Haložah.** Po cerkvenem sprevodu na dan sv. Marka so se v Leskovcu stepli fantje od dveh far med seboj ter tri težko ranili po glavi in prsih. Mimoidoči sodnik g. dr. Vacelek iz Ptuja je poklical orožnike, da so aretirali vročkrvneže in za silo obvezali ranjence. V Leskovcu še ni nobenega izobraževalnega društva, le g. Blodnik naroča od ptujskega kramarja Slaviča po 50 »Štajercev« in povabi od časa do časa ptujskega Linhartarja na shod. Pa ta ne izobražuje ljudstva, kar se razume samo po sebi.

— **Š Sv. Trojica v Slovenskih goricah.** Že od 13. januarja sem smo čakali na županske volitve v Verjanah. Nasprotniki so sicer vložili pritožbo proti volitvam, — pa so pogoreli, kajti slavna c. kr. namestnica v Gradcu je potrdila volitve. Izmed 12 odbornikov je 8 odločno naših. Čakali smo, pa smo dočakali. Na belo nedeljo popoldne so možnarji oznanjali — nam veselje, nasprotnikom žalost in pobitost. — Ta dan je bil za župana izvoljen Franc Zemljič, vrli naš somišljenik, proti kateremu so naši nasprotniki začeli strastno gonjo. Človek bi mislil, da so zbesneli, tako so divjali proti njemu. Pa zastoj! Podlegli so vkljub vsem zvijačam prebrisanili (?) glav. Občinska svetovalca sta postala Ignacij Kukovec in Filip Mulec, oba naša pristaša. Živeli vsi zavedaj Verjanci! Sosedje, posnemajte nas! V edinosti je naša moč!

— **Š Namesto k poroki pred porotnike in v ječo.** V noči od 12. na 13. januarja je bilo vlomljeno v celjski okolici v hišo veleposestnika Ježovnika, kateremu je bilo pokradeno razne obleke za 680 K 50 vin. Dne 15. februarja je srečala gospa Ježovnik v Celju neko žensko, ki je nosila njej ukradeno jopico. Policija je to žensko takoj prišla. Bila je Terezija Brecl, nevesta Franceta Selles, v katerem so dobili pravega vlomilca. Včeraj je bil Selles obsojen pred celjskimi porotniki na šest let težke ječe.

— **Š Smrti padec.** Pri sv. Urbanu pri Ptujju je padel trgovec s sadjem, Martin Veršič, tako nesrečno, da se je ubil.

— **Š Ženo umoril.** Pred celjskim porotnim sodiščem se je imel zagovarjati radi uboja 71-letni krojač Martin Jermkn iz Prapretnege. Imel je 23 let mlajšo ženo, s katero pa je iz ljubosumnosti slabo ravnal ter ji večkrat grozil, da jo ubije. Žena je večkrat vsled surovega moževega ravnanja ušla z doma ter se 30. novembra 1906. stalno s hčerjo preselila od njega. Mož ji je potem vedno prigovarjal, naj se povrne k njemu. Slednjič je žena pristala v to. A mož je kmalu nato sunil svojo ženo z nožem, da je par dni nato umrla. Jermna so obsodili v petletno težko in poostreno ječo.

— **Š Vabilo k poljudnemu predavanju,** ki ga priredi »Zgodovinsko društvo« v nedeljo, dne 3. maja 1908, po večernih v Jarenini v gostilni g. Ornika. Predmet predavanja: »Zgodovina Jarenine«. Predava g. Gabrijel Majcen. Vstop je prost. — Odbor »Zgodovinskega društva«.

— **Š Gospod Benjamin Kunej** zapušča Brežice in nastopa službo upravitelja delniške pivovarne v Žalcu.

— **Š Nagloma umrl** je v Slovenski Bistrici nemški odvetnik dr. August Reddi. Zadel ga je kap.

— **Š »Štajerc«** nabira za »Schulverein« jubilejne znamke. Vzrok več, da se vsak narodnjak naj potruži, da izgine iz njegovega okraja zadnji iztis umazanega in izdajalskega glasila ptujskih kramarjev!

— **Š Umrl** je v Petelinjeku blizu Št. Jerneja pri Konjicah filozof g. Fr. Robar.

— **Š V Savinji je utonil,** ko se je vračal domov, kmet Jezernik.

— **Š Dva otroka ponesrečila.** Iz Ribnice na Štajerskem poročajo: Žagarju Stepšniku na steklarni se je sedemletni otrok ožgal tako hudo, da je umrl. Vdovi Tomažič pa se je deklica strašno opekla, ker se ji je obleka vnela, ter leži v smrtni nevarnosti. Pazite na otroke!

— **Š Jubilejna lipo.** Dne 23. aprila je občinski odbor v Ribnici na Štajerskem postavil pred občinsko hišo jubilejsko lipo. Vložilo se je primerno pismo ter jubilejska krona, katero je daroval vrli občinski predstojnik. Posnemanja vredno delo!

— **Š Nesreča na kolodvoru v Slo. Bistrici.** Predvčerajšnjim se je ponesrečil obče priljubljen gospod Josip Muršec, gostilničar na kolodvoru. Hotel se je peljati v vinograd, a nesreča ga je doletela, da

ga je železniški voz zadel, odtrgal z vozom vred od prestrašenega konja in ga parkrat prevrnil. Ranjenec je dobil na glavi in srednjem telesu dve smrtni rani. Najbrže mu je zlomilo tudi par desnih reber, ranilo ledvice in pljuča. Zdravniki so ga preiskali in izjavili, da je malo upanja na ozdravljenje. Priporoča se v molitev!

Ljubljanske novice.

— **Ij Javna telovadba.** Dne 3. maja t. l. priredi telovadni odsek »Slovenske kršč. socialne zveze« v Ljubljani v veliki dvorani hotela »Union« veliko javno telovadbo. Že lansko leto je v mesecu maju priredi ljubljanski telovadni odsek javno telovadbo v »Unionu«, takrat samo s sodelovanjem šentviškega telovadnega odseka. In to po par mesecih obstoja teh dveh odsekov. Lanska javna telovadba je obrodila sad in danes že obstoja 22 telovadnih odsekov. Mlada telovadna organizacija postaja že vseslovenska! Mlade, čile moči se družijo v tej organizaciji in kar je najbolj upoštevanja vredno, je to, da so te moči tudi disciplinirane. Nobena organizacija se ni širila tako hitro kot ta. Jasno je, da jo stane tudi veliko žrtev. **Zato vabimo vse prijatelje in somišljenike, da prihite dne 3. maja v »Union«,** kjer se bodo pošteno poživili in poveselili v krogu mladega našega naraščaja. Dne 3. maja vsi somišljeniki v »Unionu«!

— **Ij Pevska skušnja »Ljubljane«** bo jutri v petek, točno ob pol 9. uri zvečer v društvenih prostorih hiše stavbinske družbe »Union«, pritličje na levo. Gg. pevci naj se važne skušnje blagovolijo polnoštevilno udeležiti. Novi pevci dobrodošli!

— **Ij Varijete predstava** znane dunajske družbe Gusti Gruber, Gušlbauer s celotnim ensambлом se vrši danes zvečer v vinski kleti hotela »Union«. Začetek ob 8. uri zvečer.

— **Ij Nemške majniške govore** bo imel v stolnici sloviti dunajski redemptorist P. J. Polifka, izvrsten govornik, ki nam je še v najboljšem spominu iz pretečenega leta, ko je imel v stolnici ciklus postnih konferenc.

— **Ij Nedostojna kritika »Slovenčevih« računov.** Dr. Schweitzer nas opozarja na napako, koja se je vrnila v naše sinočno poročilo o obravnavi v zadevi našega upravnistva proti Gašperju Bolte. Zadevna denarna kazen, v kojoj je bil obsojen g. Bolte, ne zapade na korist S. K. S. Z., kot je prvotno stalo v poročilu, marveč po smislu zakonitih predpisov v korist ubožnega zaklada ljubljanskega.

— **Ij Nesreči.** Včeraj popoldne je v Šubičevih ulicah poleg muzejske ograje padel potnik Julij Schillinger ter zadel z glavjo tako močno ob kamen, da je močno ranjen obležal na tleh nezavesten. Na lice mesta došli zdravnik g. dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški mu je dal prvo pomoč in odredil, da so ponesrečenca prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico. — Tudi uradnik pri deželnem odboru g. Fran Plikar je sinoči padel na Valvazorjevem trgu in si izvil levo nogo, vsled česar so ga morali tudi prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Ij Vilo Janka Popoviča** pri Kolizeju so te dni dozidali do strešnika. Vila je enonadstropna.

Nova iznajdba.

Francoski inženir in fizik Armengaud, ki je delal že več let poizkuse, da bi iznašel daljnogled, imenovan »Telespektroskop« ali »Telephot«, s katerim bi se videlo v nenavadno velike daljave, izjavlja sedaj, da je že prav blizu svojemu cilju. Pravi, da je svoj aparat že v toliko popolnil, da že lahko trdi, da že ni več daleč čas, ko se bo moglo videti iz Pariza ali Londona, kaj se godi v Newyorku.

Gospa Toselli

je včeraj zapustila svojega moža Tosellija in je odpotovala s pisateljem Hencourjem v inozemstvo.

Shod gostilničarjev in hotelirjev se vrši od 14. do 17. septembra v Pragi.

Telefonska in brzjavna poročila.

SLOVENSKI KLUB V BOJU ZA PRAVICE KOROŠKIM SLOVENCEM.

Dunaj, 30. aprila. Današnje sejo državnega zbora je otvoril predsednik dr. Weisskirchner ob 11. uri 20 min. Vloženih je več nučnih predlogov, med njimi je **nujni predlog dr. Šusteršiča, Grafenauerja, dr. Benkoviča, dr. Fona in tovarišev,** ki se glasi: Dne 21. aprila je bila pri okrajnem sodišču v Celovcu sodnijska obravnava, pri kateri sta za obe slovenski stranki posredovala slovenska odvetnika, ki sta se naravno hotela posluževati slovenskega jezika. Svojevoličnosti sodnika se je zljubilo določiti, da se morata oba odvetnika posluževati samo nemškega jezika. Ko sta

odvetnika dalje govorila slovenski, odvzel jima je sodnik besedo in razglasil sklep, da se razprava preloži na nedoločen čas, k prihodnji obravnavi pa se povabita stranki osebno ter se bo razpravljalo ž njima brez odvetnikov. To je sodnik mešanega celovškega sodniškega okraja, v katerem prebiva 13.000 Slovencev. Take samovoljnosti slovenski narod ne more mirno sprejeti in je zato pripravljen k najskrajnejšemu odporu. Nujni predlog predlaga: Vlada se poziva, z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, izvršiti remediuro in tako varovati po zakonu zajamčeno enakopravnost slovenskega naroda. Ko se čita dr. Šusteršič-Grafenauerjev nujni predlog, zakliče nemško-radikalni poslanec Stransky: Došle vloge naj se čitajo dobesedno! Predsednik: »Pri interpelacijah bom ugodil Vaši želji!« Nato zapisnikarji prično dobesedno čitati vložene interpelacije. **Interpelacija dr. Šusteršiča, Grafenauerja in tovarišev v zadevi koroških sodišč** ima isto utemeljevanje kakor nujni predlog ter vprašuje justičnega ministra, ako hoče takoj nastopiti proti samovoljnosti celovškega sodnika in takoj napraviti remediuro.

NEMŠKI NUJNI PREDLOGI.
Dunaj, 30. aprila. Nemške stranke so vložile nujni predlog v zadevi dogodkov pri nadsodišču v Pragi in poštni direkciji na Češkem. Nemški krščanski socialci so sklenili, da bodo solidarni z nemškimi strankami.

NEMŠKI POSLANCI PSOVALI MINISTRE.
Dunaj, 30. aprila. Nemškoradikalni poslanci so sprejeli v današnji seji državnega zbora trgovinskega in justičnega ministra s »Pfui!«-klici. Klein, Bienenrth, Georgi in Derschatta so odgovarjali na različne interpelacije. Seja se je ob pol 2. uri zaključila. Prihodnja seja v ponedeljek.

INTERPELACIJA POSLANCA HRIBARJA.
Dunaj, 30. aprila. V današnji seji državnega zbora je interpeliral Ivan Hribar v zadevi pretepa Stanger-Mahr-Stritar.

SKUPNA MINISTRSKA KONFERENCA.
Dunaj, 30. aprila. Današnja konferenca skupnih ministrov ni dovedla do nobenih rezultatov.

TÜRK UMRL.
Praga, 30. aprila. Bivši državni poslanec Schönererjeve stranke Türk je umrl.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.
Budimpešta, 30. aprila. V današnji seji je utemeljeval poslanec Manigu svoj predlog, naj se predsednika radi tega, kako razlaga poslovniki, obtoži.

OBČINSKE VOLITVE V PIRANU.
Trst, 30. aprila. Ker se včerajšnjih občinskih volitev za drugi razred v Piranu krščansko-socialna stranka ni udeležila, zmagal je liberalno - socialnodemokratski blok. Med izvoljenimi sta dva socialista.

ŠTRAJK NA ZAGREBSKEM VSEUČILIŠČU.

Zagreb, 30. aprila. Na včerajšnjem shodu so sklenili dijaki, da prično z resistenco na univerzi in da prestane toliko časa delovanje vseučilišča, da se sramota in ponižanje vseučilišča po Rauchu popolnoma opere. Pred stanovanjem profesorja Šurmina so dijaki napravili veliko ovacijo. Na vseučilišču so dijaki sneli vse plošče akademskih klubov, ki so se nahajale v vestibulu. Generalni štrajk na vseučilišču se je že pričel. Izbran je odbor akademikov, iz vsake stranke po štiri, ki zbira darove za one siromašne akademike, ki se bodo morali učiti na zunanjih vseučiliščih.

Zagreb, 30. aprila. Rektor vseučilišča dr. Milivoj Murovič je podal vladi svojo demisijo.

Zagreb, 30. aprila. V nedeljo bo tu velikanski shod vseh strank, ki bo protestiral proti umirovljenju profesorja Šurmina.

Zagreb, 30. aprila. Na včerajšnjem dijaškem shodu se je dijakom, ki so sklenili definitivno generalni štrajk, naznanilo, da akademski senat o umirovljenju profesorja Šurmina ni še ničesar sklepal in da naj zato mirno počakajo, kaj se zgodi.

ZAROTA RUSINOV?

Lvov, 30. aprila. Državno pravdnništvo je zaplenilo deset rusinskih dnevnikov, ki

so proslavljali atentat na Potočkega ter je obtožilo odgovorne urednike.

SRBSKI DEMENTI.
Belgrad, 30. aprila. Tukajšnji krogi dementirajo vest, da obstoji v Sandžaku srbska zarota proti avstrijski železnici. Zapor srbskih popov in učiteljev so v zvezi s cerkvenošolskim sporom in turško vlado. Izključeno je, da bi se od srbske strani delale zgradbi nove železnice ovire.

BOLGARSKO SOBRANJE RAZPUŠČENO.

Sofija, 30. aprila. Danes je izšel ukaz, ki razpušča sobranje in določa nove volitve na dan 7. junija.

PREDSEDNIKA FRANCOSKE REPUBLIKE NE BO V PETERBURG.

Peterburg, 30. aprila. Listi trdijo, da tu o obisku predsednika francoske republike ni nič znanega.

IZBRUH ETNE.

Katania, 30. aprila. Temperatura je silno padla. Vrh Etne je pokrit s snegom. Iz vulkana se dviga dim, opetovane eksplozije mečejo iz žrela kamenje. Prebivalstvo je silno prestrašeno. Dež pepela napravlja na poljih silno škodo. V raznih krajih so čutili močne potresne sunke. Včeraj ob pol 11. uri je iz centralnega kraterja bila velikanska erupcija, ob pol 1. uri se je izbruh ponavljal.

Katania, 30. aprila. Observatorij na Etni javlja: Erupcija se vrši iz treh leta 1853 nastalih žrel. Iz gorenjega oddelka se dviga dim, iz obeh drugih prodira lava. Erupcija je silna.

ŽITNE CENE.	
Budimpešta 30. aprila.	
Pšenica za maj	11.55
Pšenica za oktober	9.84
Rž za okt.	8.55
Koruza za maj	6.50
Oves za okt.	6.63
Efektiv: 5 višje	

Meteorologično poročilo.						
Višina n. morjem 306.2 m, srednji aračni tlak 736.0 mm						
čas	čas opa-	stanje	temper-	vetrni	nobe	padavina
dan	sovanja	baro-	atura	sm.		v 24 urah
		metra	po			
		v mm	Celziju			
29	9. zveč.	736.0	8.9	sr. szah.	dež	
30	7. zjutr.	38.4	6.9	sl. svzh.	megla	6.3
	2. pop.	38.7	15.6	"	pol obl.	
Srednja včerajšnja temp. 11.7°, norm 11.8°						

Poslano.
C. kr. priv.
Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Občni zbor te zavarovalne družbe, kateremu so se predložili za pretečeno 69. poslovno leto računski zaključki, vršil se je 25. t. m. Iz poslovnega poročila za l. 1907 povzamemo sledeče bistvene podatke:

V oddelku zavarovanja na življenje bilo je vloženih 11.735 ponudb za K 73,077.214.— zavarovane glavnice, a polic za glavnico K 64,691.854.—, za K 7,782.636.— več kakor prejšnje leto, izdanih. Stanje 31. decembra 1907 znašalo je okroglih **392 milijonov kron** zavarovane glavnice in K 1,286.038.— zavarovanih letnih rent. Čisti prirastek glavnice znašal je K 34,104.044.—. Premijskih prejemkov je bilo K 17,603.179; izplačila za smrtne slučaje, potem za slučaje doživetja in rente zahtevala so skupaj K 8,036.236.—. **Pomožnej premijske rezerve za znižanje obrestne mere** nakazalo se je **K 300.000.—**. Premijske rezerve življenjskega oddelka znašale so koncem leta K 107,658.805.— in, po odbitku deleža pozavarovancev, K 99,382.636.—. Na račun družbe

pride čistega rezervnega prirastka K 9,047.483.—.

V požarnem zavarovanju znašali so premijski prejemki K 24,507.249.—, t. j. za K 1,530.621.— več kot l. 1906. — Premijski prejemki za **prevožno zavarovanje** znašali so K 2,136.688.—, in za **zavarovanje proti tatinskemu vladu** K 407.376.—. Za pozavarovanje potrebovalo se je v teh treh oddelkih K 11,957.027.—, dočim so zahtevala plačila za škodo skupaj K 18,139.787.— in, odštevši pozavarovanje, K 9,640.606. Premijske rezerve znašajo skupaj K 16,606.043.—, odštevši pozavarovanje K 9,284.607.—.

Od po dotaciji premijskih in škodnih rezerv ostalega čistega dobička sklenil je občni zbor porabiti na predlog ravnateljstva **K 100.000.—** za zvišanje **razpoložne rezerve balance A** na K 1,000.000.—, in **K 200.000.—** za zvišanje **razpoložne rezerve balance B** na K 1,500.000.—. Dividenda se je po **K 250.—** na delnico določila.

Družbine rezerve znašajo 31. decembra 1907 — ne glede na rezerve za višee škode skupaj čistih K 3,258.595.—, — nad **119 milijonov kron** in sicer: Premijske rezerve (odštevši pozavarovanje) K 108,167.243.—; rezerve za kurzne menjave (po odpisu zdatne leta 1907 nastale knjižbene kurzne zgube) K 1,878.952.—; dobične rezerve K 9,400.000.—. Premoženje **vpokojninske blagajne, hranilnice in preskrbninske blagajne družbenih uslužbencev** znaša skupaj K 2,285.139.—.

Glavni zastop za Kranjsko c. kr. priv.
Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu pri tvrdki
J. PERDAN v Ljubljani,
Cesarja Jožefa trg št. 11.

Mala oznanila.
(Vsaka beseda velja 2 vin.)

Službe iščejo:

Občinski tajnik. Vpokojen nadučitelj želi službo obč. tajnika pri kakem županstvu S. L. S. blizu Ljubljane.

Proste službe:

V večjo trgovino na deželi sprejme se **učenec** kateri se je že več časa v kaki trgovini učil. Naslov pove upravništvo.

Krojaškega pomočnika sprejme Ivan Slana, kroj. mojster, Vrhovčeve ul. 11.

Proda se:

Dobro ohranjen glasovir. Cena primerna. Ponudbe z naslovom na upravo lista.

Stanovanja:

Išče se stanovanje v sredini mesta z eno ali dvema sobama ter kuhinjo. Ponudbe na upravo tega lista.

Stanovanje s hrano, poseben vhod v sobo, išče samski uradnik, Ponudbe sprejema uprava na naslov „X. Y“

Prostovoljna dražba.
4. maja t. j. v ponedeljek se bo prodajalo na prostovoljni dražbi
6 pitanih volov, 2 kravi, 1 junica,
vse gospodarsko orodje, vozovi, koleseljni, kočije i. t. d. na „Pošti“ v Bercah
pri Grosupljem. Vabi se k obilni udeležbi.

Prof. dr. pl. Valenta
zopet ordinira.
1043 1 1

Stara, dobro vpeljana 1046 2-2
špecerijska trgovina z žganje- točem :
v Ljubljani se proda takoj pod najugodnejšimi pogoji. Ponudbe: „Specerijska trgovina št. 2“, poste restante Ljubljana.

V **Spodnji Zadobrovi št. 3** pri Ljubljani je iz proste roke **naprodaj** lepo

posestvo 1047 4-2

v obsegu nad 50 oralov, namreč iz njiv, travnikov in gozdov, z govejo živino in dvema konjema ter večje število prašičev in vso gospodarsko pritlikino, kakor vozovi itd., vse v prav dobrem stanju. Polje je vse obsejano in obdelano. Krme se pridelava, da se je lahko vsako leto za nad 200 gld. prodaja ob košnji. Za zdravo pitno vodo sta dva vodnjaka na razpolago, eden celo v hlevu.

Sanatogen

Od nad 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno potrjen kot najvsepešnejše krepično in osveževalno sredstvo 86 6-2

: jači telo krepí živce

Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Brošure razpošilja franco in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48. Glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 1.

Pozor, kmetice in dekleta!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je, iznajti najboljše sredstvo za rast las, to je

Kapilor št. II.

Isti deluje, da postanejo lasje gosti, dolgi in odstranjuje prhljaj (luskine) na glavi. — Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: **P. Juršič, lekarnar, Pakrac št. 65, Slavonija.** Denar se pošlje naprej ali s poštним povzetjem. 814 20-4

Za sv. Rešnje Telo!
Laudes Eucharisticae
za 4 mešane glase zložil
Alojzij Mihelčič, organist v Metliki. 1027 3-2
Prodaja Kat. bukvarna v Ljubljani.
Cena 1 K.

Podružnica v Spiljetu.

Dejinske glavnice 1 i K 2,000.000. i i

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice št. 2

priporoča

promese na 3 % zemlj. kreditne srečke II. em.	po K 5.50
„ „ 3 % zemlj. kreditne srečke I. em.	po K 5.—
„ „ 4 % ogr. hipotečne srečke	po K 4.—
„ „ ogr. premijske srečke cele po K 12.—, pol. po K 7.—	15. maja

zrebanje glavni dobiček

5. maja	K 60.000.—
15. maja	„ 90.000.—
15. maja	„ 70.000.—
15. maja	„ 200.000.—

Podružnica v Celovcu.

I Rezervni fond i i

K 200.000. i i

Državni zbor.

Gospodsk zbornica.

Dne 29. t. m. dopoldne je razpravljala gospodskozbornična komisija o postavi glede na delavsko ministrstvo. Udeležili so se seje ministrski predsednik, naučni, poljedelski minister in minister Gessmann. Zelo so nasprotovali ločitvi obrtnega šolstva od naučnega ministrstva. Grof Latour je odločno nastopil proti ločitvi in se skliceval na svoje izkušnje ob času, ko je bil sam naučni minister.

Brambeni odsek

je razpravljal v včerajšnji seji o preskrbi moštva, ki postane v vojaški službi za delo nesposobno. Minister deželne brambre Georgi izjavlja, da samoobsebi umevno srčno želi, da se izboljša stanje invalidov in penzionistov. Toplo hoče podpirati in pospeševati vsako postavodajalno akcijo. Da pa to ne ostane zgolj obljuba, dokazuje dejstvo, ker je predložilo ministrstvo v najkrajšem času zakonski načrt o preskrbi rodbinam rezervnikov. Sekčni načelnik Reuter je pojasnil, da je predložilo vojno ministrstvo obema vladama nov zakonski načrt o preskrbi vojakov. O postavi se bo pa moralo razpravljati v zvezi s splošnim invaliditetnim zavarovanjem. Vlada se hoče držati sledečih načel: Če se bo šlo za rente povzročene po nezgodah, se bodo določile ne glede na dobo aktivne službe po omejitvi zaslužka v civilnem stanu vojaka. Ozirati se nameravajo tudi na ponesrečene ascendentne, brate in sestre ter na njegove nezakonske otroke. Izvolili so končno podobor petorice, ki izdelaj zakonski načrt glede na preskrbo onih vojakov in njihovih rodbin, ki postanejo nesposobni za zaslužek v aktivni vojaški službi. Nadalje je obveljal Schuhmeierjev predlog, naj izdela vlada zakonski načrt o preskrbi onih vojakov in njihovih rodbin, ki ponesrečijo v vojaški službi.

Stranke.

Zaradi zmedenega položaja je nastala za vlado nevarnost, da ne dobi dvetretjinske večine za Kolowratov predlog o povišanju števila vojaških novincev za deželno brambo. Grof Kolowrat je hotel, naj se razpravlja pozneje o njegovem nujnem predlogu, a predsednik Weiskirchner je odločno izjavil, da tega ne pripusti. Nujni predlog naj se umakne ali naj se razpravlja o njem. Zato pride Kolowratov nujni predlog na vrsto že v ponedeljek. V sedanjem položaju pa ni gotovo, če dobi dvetretjinsko večino. Proti bodo namreč glasovali socialni demokrati, Rusini in nemško-češki poslanci, če se zadnje preporne zadeve ne rešijo v njihovem smislu. Socialni demokrati so imeli sejo, v kateri so razpravljali o Kolowratovem nujnem predlogu. Splošno so grajali, ker ima zbornica samo priliko, da se peča edinole z državnimi potrebščinami in ne tudi z važnimi socialno političnimi zadevami. Vložiti nameravajo interpelacijo, v kateri zahtevajo, naj vlada pojasni, kaj da je s pripravi za starostno in invalidno zavarovanje. Nadalje bodo predlagali, naj se uvede osemurni delavnik. Pernerstorfer predlaga, danes, naj se 1. majnika ne vrši zbornična seja. Seja parlamentarne komisije »Češkega kluba« je bila jako mirna. Klub ostane skupaj. Lojalno so končali spor, ki se je vnel v časopisju med Praškom in Pacakom. Pacak je disgustiran in čaka na ugoden trenutek, da odstopi. V seji »Poljskega kola« se je spominjal načelnik umorjenega Potockega. Na to so razpravljali o položaju v Galiciji. Med rapravo je prišel k seji novi gališki namestnik, dr. Bobrzinski, ki se je poslovil v daljšem govoru od »Poljskega kola«.

Peschka ne odstopi.

Nemški narodni politiki izjavljajo, da spada med političke bajke »Venkovovo« poročilo, da odstopi zdaj minister Peschka. Odstopiti sme le sporazumno z ostalimi nemškimi ministri, z načelniki nemških strank, z odborom devetorice in z načelništvom krščansko-socialne stranke. Dasi je položaj kritičen, ni nikakega povoda, da odstopi Peschka, dokler ne bodo rešene nemške pritožbe, o katerih upajo, da se rešijo ugodno za Nemce.

Interpelacija gospodskozbornične desnice o Wahrundu.

Da svobodomislecem interpelacija gospodskozbornične desnice glede na Wahrundovo zadevo ni všeč, je umevno. »Nemško narodna korespondenca« trdi, da hoče desnica onemogočiti poizkus, da se združijo v poslanski zbornici nemške stranke. Onemogočiti hočejo, da ostanejo v vladi ministri različnih nemških strank. Dozdaj se je izjalovil vsak poizkus, da priklopijo del Nemcev slovanske mu obroču. Zdaj sodijo v gospodskozbornični desnici, da so dobili prvo sred-

stvo, da razbijejo nemško skupnost v zbornici. Če se zadeva še bolj poostri, bodo nemške svobodomiselnice stranke prisiljene, da odkličejo svoje ministre. Vlado proti Nemcem se je pa dozda še vedno izjalovilo kljub vsem poizkusom o ustanovitvi slovansko-fevdalnega obroča. »Nar. Listy« sodijo, da ima interpelacija političen pomen. »N. F. P.« sodi, da je udaril grof Thun s svojo interpelacijo po Becku in ne po Wahrundu. Vladi prijazni krogi izjavljajo, da jih je presenetila odločnost interpelacije. Vlada hoče ustanoviti na inomoškem vseučilišču še drugo stolico cerkvenega prava. Wahrunda pa ne more odstaviti, ker bi šel v opozicijo stranke na levi in radikalni Čehi. Obsojajo, ker grozi nekdanji ministrski predsednik in ž njim pet ali šest nekdanjih ministrov, da odklonijo proračun, če se ne ustreže v zadevi Wahrund. Neki konservativni politik pa izjavlja: Desnica je odločno pokazala, naj vlada da zadoščenje za po Wahrundu povzročeno zasramovanje. Stranka je storila le svojo dolžnost. Avstrija je katoliška država in s tem naj končno računajo tudi na naših vseučiliščih. Svoboda zasramovanja se ne sme več trpeti. Desnica je storila svojo dolžnost proti cerkvi in državi, ko je odločno zahtevala, naj se Wahrund odstrani. Od vlade je odvisno, kakšno stališče zavzame nasproti njej gospodskozbornična desnica, ki ni navajena, da govori skozi okno in demonstira, marveč izpremeni svoja načela in besede v dejanja.

Beckov jezikovni zakonski načrt.

Beck še ni naznanil strankam vsebine svojega jezikovnega zakonskega načrta. Konference se prično šele danes. Dr. Chirari Becku ni zakrival, da smatrajo Nemci položaj kot zelo težaven.

Nemška devetorica o položaju.

V navzočnosti ministrov Derschatte, Marcheta in Peschke je zboroval odbor nemške devetorice. Minister Peschka je poročal o svoji interpelaciji pri Becku, trgovinskem in justičnem ministru in zastopal stališče, da zahtevajo nemške stranke status quo ante, kar je predpogoj za premirje med Čehi in Nemci. Glede na dogodke pri sodiščih na Češkem in na postopanje podpredsednika praškega višjega deželnega sodišča sta obljubila Beck in Klein remedium. Alarmirala se je tudi zadeva o poštnih ambulancah. Nemci morajo počakati, kako nastopi vlada glede jezikovnega vprašanja pri sodiščih. Seja je trajala do pozne noči. O seji so izdali obširno interpelacijo in glede na narodne pritožbe in spore nujni predlog. Splošno se je naglašala potreba jezikovne postave. Navzoči ministri so obetali, da hočejo nastopiti z vsem vplivom za zahteve. Naglašali so tudi, da morajo vse nemške stranke nastopati skupno glede na narodna vprašanja. Z ozirom na interpelacijo o Wahrundovi zadevi po gospodskozbornični desnici, zahtevajo, da se drži vlada izjave naučnega ministra. Devetorica sodi, da je desnica vporabila zadevo za napad na Beckovo vlado. V torek je napovedano zborovanje vseh poslancev nemških svobodomiselnih strank. Devetorici je pisal dr. Lueger, da se strinja krščansko-socialna stranka v vseh narodnih vprašanjih z Nemci. Nemški ministri so izjavili, da je položaj težaven in da ni izključen izstop nemških ministrov iz vlade.

Shod kranjskih mesarjev.

Ljubljana, 29. aprila.

Na shodu kranjskih mesarjev je navzočih do 180 mesarjev s celega Kranjskega. Shod otvori načelnik ljubljanske mesarske zadruge g. Kozak, ki pozdravi udeležence, posebno zastopnike raznih ljubljanskih oblasti. Na predlog predsednika ljublj. mesarske zadruge g. Jožefa Kozaka je izvoljen za predsednika g. Žener iz Krškega, za podpredsednika gg. Hafner iz Škofje Loke in Podboj iz Ribnice, za zapisničarja pa gg. Bučar iz Kostanjevice in Černe iz Ljubljane. Predsednik Žener se zahvali za zaupanje. Naglašja, da so padle kože za eno tretjino od 1 K 20 h na 80 h. Mesar je že od leta 1864.

Nato govori župan Hribar sledeče: Iz povabila na shod in iz govora načelnikovega sem izprevidel, da ste se zbrali na važno zborovanje. Ker zborujete v mestni dvorani in v središču Kranjske kot zastopniki mesarske obrti iz vse dežele, čutil sem dolžnost, da vas iskreno pozdravim. Vi imate dandanes težko stališče; na eni strani pritiskajo na vas agrarci, ki hočejo vedno dražje unovčiti svojo živino, na drugi pa konsumentje, ki hočejo čedalje ceneje meso. Na sredi med obema pa je mesar, ki ta pritisk od dveh strani jako težko čuti. Izravnati ta dva nasprotna interesa je te-

žavno, vendar upam, da boste izkušali priti tako daleč, da izravnate ti dve nasprotiji. Vi se morate pred vsem upreti izkoriščanju mesarskega stanu od strani fabrikantov, od strani usnjarskega trusta. Če boste prodajali kože in loj za višje cene, potem postane meso cenejše. Vidim, da ste na pravem potu in želim vašemu posvetovanju najboljši uspeh. Upam pa, da ne bo ostalo samo pri tem, ampak da se boste po inicijativi g. Blodiga bavili tudi s svojo stanovsko organizacijo. Moja želja je, da ustvarite, kar bo mesarskemu stanu v čast in da pri tem spravite v sklad dvoje nasprotujočih si interesov, o katerih sem govoril. Glejte, da poskrbite za svoje interese in da pri tem ne pritiskate preveč konsumentov. Z organizacijo, s složnim postopanjem se vam to posreči. Bog pomagi vašemu današnjemu delovanju. (Živio-klici.)

Načelnik Kozak se zahvaljuje županu ter ga prosi, da bi tudi on podpiral mesarje, ter da bi jim dal za loj in kože prostora v klavnici.

Župan omenja, da na to željo ne more končno odgovoriti, ker je to vprašanje, ki spada v občinski svet, o katerem upa, da bo šel zvezi mesarskih zadrug v deželi na roko, kakor je bil vedno za pospeševanje opravičenih teženj mesarjev. Stališče županovo je težavno, ker mora ščititi ne le koristi mesarjev, marveč tudi konsumentov. Župan je želi, da najdejo zborovalci pravo pot, da bodo koristili sebi in ne škodovali konsumentom. Končno izjavi, da bo moral radi službenih dolžnosti zapustiti posvetovanje pred zaključkom.

Občinski svetnik Kozak poroča nato sledeče:

Moj namen je, da naslikam v kratkem pomen današnjega zborovanja. Vsi naj bi se zedinili in organizirali v skupno moč in se oprijeli misli, ki jo imajo vpeljana danes že vsa večja mesta v državi, da namreč sami skupno prodajo surovine, t. j. kože in loj. Kapital je zadal mesarjem velik udarec, ker je cena kože tako padla, a tako kakor na Kranjskem pa nikjer. (Žalostno! Samo Pollak!) Zato je pričela zadruška misli, kako in kaj naj ukrene, da se izboljša položaj vseh mesarjev. Po vsestranskem premisleku in prevdaru smo sklenili, da se organiziramo. Dobro veste, kako v zadnjem času vse, kar leze in gre, napada ubogo mesarsko obrt. Časopisi kar tekmujejo, kdo bo več napisal čez te oderuhe. (Res je! Skandal!) Če je upravičeno, jim je vse eno. Sklicujejo se enkte na Dunaj. Ministrstvo povprašuje na vse mogoče načine po vzrokih druginje. Končno pa pride do zaključka, da je druginje kriv le srečni mesar, ki si dela kapital, kajti drugo ima vse zastoni. Temu pa ni tako. Kdor le količkaj zdravo misli, mora priznati, da je danes z našim obrtom popolnoma drugače, kakor si to predstavljajo razni krogi. Plačujemo velikanske davke. Cena živini je padla. A le za kratek čas. Danes leze zopet po stari lestvi. Znižale so se cene mesa, a cene kože so padle nič manj kakor za 40 h pri kilogramu. Loj nima skoraj nobene veljave več pri tistih 48 h pri kilogramu. Nasprotno pa se davki posebno pri nas mesarjih rapidno množe. Za polovico so se podražile zadnji čas delavne moči. Obstoja torej druginja tudi za nas, ne samo za nekatere kroge. Čuti se morata vedno dva zvona, da se lahko sodi nepristransko.

Zadruška mesarjev v Ljubljani name-rava ustanoviti lastno družbo, da bo ona jemala iz cele dežele od vseh, t. j. od onih, ki bodo k nji pristopili, sirovine, t. j. kože in loj, ker je za prvi predmet že zagotovljen odjemalec, ni treba nikomur dvomiti, da bi bilo to neizpeljivo. Zato je nujno potrebno, da delujemo vsi skupno, ker sama Ljubljana kot taka ima preveč težkih kož, zato je potrebno, da deželani, ki imate več mešanega blaga, pripomorete, da kar najdražje mogoče prodajamo v celoti. Sedanji gospodarski položaj nas teži vse. Da se nam ne bo vedno očitalo, da se ne ganemo sami in da ne storimo ničesar v korist svojih odjemalcev, smo pripravljene, da opomoremo takim perečim vprašanjem. Dana vam je danes prilika, da se izkažete kot pošteni obrtniki in pomagate zadrugi do zapričetege dela. Kratek moj poziv k združnemu delovanju upam, da najde popolni odmev.

G. Klemenc iz Ljubljane govori o potrebi organizacije in želi, naj se izvoli odsek, ki bo skrbel za organizacijo mesarjev. Priporoča prodajalne zadruge. Dunajski tovariši, na čelu načelnik Hütter, bodo šli s svetom nam na roke. Nato pravi: Zasluzni naš poslanec g. Povše je v parlamentu letos izpovedal, da je vsak par volov za 50 K cenejši. Je mislil znabiti 50 K, a pozabil je povdarjati, da so kože ravno tako padle za 50 K. Odsek bo izposloval strokovna predavanja od dežele, razstave sploh vendar enkrat kaj družega, kakor

vse za kmeta. Njihova kmečka zveza kot taka uspeva. Tu vidite, kaj so napravili kmečki poslanci po organizaciji. Nadalje mora iztirjati zadruška star dolg pri ljubljanski občini glede na naše najvitalnejše pravice in postulate, pri dežel. upravi istotako. Kontrolirati se morajo prekupei. V samih davkih se ne izpoznamo. Neki mojster vstane in pravi: Pri nas smo imeli zadruško, pa smo jo razdrli. Vi jo pa imejte, če hočete plačevati, se pokrije, zapusti dvorano in loputne vrata za seboj.

Nato uči brivski mojster Franchetti mesarske mojstre, kako naj prodajajo kože in ustanavljajo zadruge. — Bučar iz Kostanjevice se zahvaljuje, ker je bil izvoljen za podpredsednika.

Dr. Blodig priporoča, naj se izvoli pripravljalni odbor za ustanovitev zadrug. — Bučar predlaga, naj se pooblasti načelnništvo ljubljanske zadruge, da izvede stanovsko organizacijo mesarjev. — Kozak: Zadruška je že stopila v dogovor glede na oddajo kož s firmo, ki ni v kartelu. Predlagam, naj se vsak obveže v osmih dneh pismeno pri zadrugi, da bo oddajal kože tvrdki, ki mu jo priporoči zadruška. Firma je tukaj, ki jo bomo podpirali. Zdej ne zasluzimo pri prodaji kož. Pustimo takega človeka pri miru, jaz ga ne bom imenoval. — Franchetti zopet uči mesarje, naj ustanove pridobitno zadruško. — Kozak: Do-tični gospod bi rad izvedel, koliko vas bo, ki boste prodajali kože njemu. Gre se za vse, ne samo za kože govedi, gre se tudi za prašičje in ovčje kože. — Dr. Blodig pojasnjuje pomen zadrug. — G. Hafner M. priporoča, naj se ustanovi v Ljubljani osrednja zadruška, ki imej podružnice po deželi. — Dr. Blodig: To naj obvelja: Lokalne zadruge po deželi, v Ljubljani pa osrednja zadruška. — Kovač iz Starega trga prečita »Domoljubov« uvodnik, ki trdi, da ima mesar pri volu dobička 140 kron. Če se to dokaže, da rad 2000 kron. — G. Windišer iz Novega mesta pravi: Če bi se pri enem volu profitiralo 50 gld., bi se mi vozili v pozlačenih kočijah, ne pa v vozičkih. — Klemenc pravi, da je mož, ki ga priporoča zadruška, tu na trgu izven kartela. Mi bomo na boljšem, če mu prodajamo kože. — Končno, predno zaključijo go-spod Kozak shod, pravi, da se mora nastopiti proti neopravičenemu podraženju kož. Povsod so kože drage, samo pri nas ne. — Predsednik nato zaključuje shod, nakar se še zahvali g. Hafner iz Škofje Loke ljubljanski zadrugi, ker je sklicala shod.

Sprejme se takoj v trajno službo **krojaški pomočnik** za veliko delo pri M. Hrastu v Lescah, Gor. 1011 8-5

1007 5-4

Skladbe Ivana Ocvirk:

- 1. Pred in poigre** za orglje ali harmonij. Cena K 3'—.
- 2. Petero mašnih pesmi** :: za mešan zbor. Cena partituri in 4 glasovom K 1'50.
- 3. Šestero velikonočnih pesmi** za mešan zbor. Cena partituri in 4 glasovom K 1'50.
- 4. Deset napevov k blagoslovu** 6 za mešani in 4 za moški zbor. Cena . . . K 1'—.
- 5. „Nageljni“** (svetne) pesmi za mešane in moške glasove. Cena K 2'—.

Dobivajo se v **Kat. bukvarni** v Ljubljani in pri skladatelju v Sinju (Dalmacija).

Podpisani se najvjudnejše priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom za izdelovanje 803 10-8

novih altarjev ☞

kipov iz lesa kakor tudi iz kamna in marmor-cementa kakor tudi vso popravo starih altarjev in sploh vsega, kar spada v kiparsko obrt.

Josip Grošelj, kipar
v Selcih pri Škofji Loki.

izrebanih sestavnih in obligacij, srečk in kuponov.